

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ЛІСУ ВІД ХВОРОБ ТА ШКІДНИКІВ

*Чалий В. М., магістрант**

Лісове господарство нашої країни є життєво важлива галузь народного господарства. Вона вирощує деревину, яка використовується як сировина в самих різних областях. Крім того ліс дає і інші користі, як лікарська сировина і продукти живлення. Перед лісовим господарством країни поставлені важливі і відповідальні задачі: підвищення продуктивності лісів, отримання більшої кількості товарної деревини з кожного гектара, раціональне використання лісових ресурсів.

Збудники хвороб та шкідники лісу мають притаманні їм біологічні властивості, які часто пов'язані з видовим і формовим різноманіттям деревних рослин різних вікових груп, їх органами у процесі росту і розвитку. Це потребує деталізації (специфічного підходу) рекогносцирувальних і детальних лісопатологічних обстежень стосовно конкретної патології лісу.

Захист лісу від шкідників і хвороб стає однією з найбільш актуальних задач лісового господарства. Практика показала, що застосування лише винищувальних заходів не забезпечує ліквідації шкідливих організмів в лісах і не сприяє створенню біологічно стійких насаджень. Вони стають ефективними, коли проводяться в поєднанні з лісогосподарськими, біологічними, фізико - механічними, генетичними заходами і базуються на достовірних даних про стан осередків. Область захисту лісу розширилась і в даний час правомірно говорити про здоров'я лісу.

Збільшення площ осередків шкідників і хвороб часто не очікувані для лісової служби із-за відсутності або недостатнього нагляду і контролю. Спеціалістам служби лісозахисту приходится зустрічатися з повною неосвіченістю практиків лісового господарства. Із-за цієї причини в наших лісах є випадки пізнього виявлення осередків шкідників і збудників хвороб уже по факту масового пошкодження (ураження) лісів (запізніле проведення санітарних рубок, порушення термінів обробки сіянців у розсадниках,

використання при посадці лісових культур уражених збудниками хвороб саджанців і подальший їх захист). Іноді масштаби цих явищ охоплюють великі території і потребують особливої і постійної уваги органів управління лісами.

Ефективний захист лісу можливий лише при використанні всієї системи організаційних, науково-технічних, правових і інших заходів, які передбачають одночасне створення умов, несприятливих для патологічних факторів у поєднанні з методами регулювання чисельності шкідливих організмів до безпечного рівня. Актуальним завданням на даний час є розробка і впровадження у практику системи прийняття рішень про доцільність лісозахисних заходів, що базуються на лісопатологічному моніторингу.

Фахівці лісозахисту мають володіти знаннями щодо біологічних особливостей шкідників і збудників хвороб, екології і біології їх розвитку і розмноження, організації лісозахисту, проведення лісопатологічних обстежень і обліку осередків шкідників і хвороб, планування лісозахисних робіт, а також методів і засобів боротьби, машин і механізмів для боротьби зі шкідниками і хворобами.

Доволі часто осередки шкідників і хвороб виникають через порушення лісогосподарських правил: зокрема санітарних правил під час рубання лісу і збереження лісової продукції, правил агротехніки створення лісових культур або посівів у розсадниках тощо. Тому треба якомога краще і вчасно проводити лісогосподарські заходи боротьби та профілактику захворювання. Тісний взаємозв'язок лісозахисту з іншими виробничими напрямками лісового господарства - одна з найважливіших специфічних його особливостей.

Основне завдання лісозахисту полягає в оздоровленні лісів шляхом проведення профілактичних, санітарно-оздоровчих, захисних і винищувальних заходів проти шкідників і хвороб. Це один із важливих процесів у лісовому господарстві, спрямований на підвищення продуктивності лісів, на збереження природних багатств.

**Науковий керівник: к.с.-г.н., доцент Вишневецький А. В.*